

Enes Ulusoy

13-09-2023

2 minuten

Is een renteovereenkomst toegestaan in Nederland?

Sommige hanafie juristen hebben aangegeven dat bepaalde voorschriften kunnen veranderen op basis van de veranderende domeinen: *dār al-islām* en *dār al-ḥarb*. Een voorbeeld daarvan is dat wanneer een moslim *dār al-ḥarb* betreedt in veiligheid en een overeenkomst aangaat met een *ḥarbi* (inheemse van *dār al-ḥarb*), zoals een hypotheek, dan is dit toegestaan volgens Imam Abu Hanifa en zijn leerling Imam Muhammad ibn al-Hasen. Dit is echter niet toegestaan volgens Imam Abu Yusuf en de overige meerderheid.

De bewijsvoering van Imam Abu Hanifa en Imam Muhammad is dat voor de moslim toegestaan is om het eigendom van een *ḥarbi* te nemen zonder verraad of oplichting, omdat protectie ingeval het eigendom van een *ḥarbi* niet van toepassing is en de verderving ervan legitiem is. Een renteovereenkomst vindt plaats tussen twee partijen die hiermee akkoord gaan en daarom is daar geen sprake van oplichting. Bovendien is rente gelijk aan verderving van het eigendom. Imam Muhammad schreef in zijn werk *al-siyar al-kabīr* het volgende: “Wanneer de moslim *dār al-ḥarb* betreedt in veiligheid, dan is het geen probleem dat hij van hun eigendom neemt, op welke manier dan ook, met hun instemming, omdat hij slechts van het toegestane heeft verworven op een manier die gevrijwaard is van oplichting.”¹

De bewijsvoering van Imam Abu Yusuf en de overtreffende meerderheid is dat het verbod van rente vaststaat in het geval van zowel de moslim als de *ḥarbi*. Wat betreft de moslim, dit is duidelijk. Wat betreft de *ḥarbi*, omdat hij ook aansprakelijk is voor de verboden. Allah ﷻ openbaart over de Joden wat neerkomt op: “En omdat zij woekerrente hebben genomen, hoewel het hen verboden was.”²

¹ Imam al-Sarakhsi, *sharḥ al-siyar al-kabīr*, vol. 3 blz. 323.

² Koran, 4:161.

De realiteit is dat de opinie van Imam Abu Yusuf en de overtreffende meerderheid van de moslimjuristen de verkozen opinie is, omdat het volledig overeenkomt met de doelen van de islamitische wetgeving en instructief is in het verbeteren van de gemeenschap in welk gebied dan ook. Bovendien zijn de fundamentele regels van de islamitische wetgeving universeel. Ze veranderen niet per regio of ze worden niet ongeldig voor bepaalde groepen mensen. Een haram verandert niet in halal door het veranderen van de regio. Daarnaast dicht deze opinie de weg tot verboden en dooft het lef tot het plegen van zonden. Hiermee zeggen we niet dat de opinie van Imam Abu Hanifa en Imam Muhammad volledig fout is, want in de juiste context kan deze opinie dienen voor goedheid, maar deze opinie is niet geschikt voor de moslimminderheden in Europese landen waaronder Nederland, want de bedoeling van Imam Abu Hanifa met dit decreet is het verzwakken van de *ḥarbi* door middel van verschillende manieren. Wat betreft de huidige renteovereenkomsten in onder andere Nederland, deze leiden juist tot de verrijking van de crediteur en dit is pertinent verboden. In het decreet van Imam Abu Hanifa wordt alleen toestemming gegeven voor het nemen van rente, terwijl in het geval van de huidige renteovereenkomsten moslims rente betalen om bijvoorbeeld een huis of auto te kopen. Dit is precies het tegenovergestelde van wat Imam Abu Hanifa zei. Bovendien komt in onze tijd *dār al-ḥarb* sporadisch voor, want de moslimlanden hebben zich via de overeenkomst van de Verenigde Naties aangesloten bij het vredesverdrag tussen de moslimlanden en de niet-moslimlanden. Er is over het algemeen geen sprake van oorlog. De landen van niet-moslims zijn op heden geen *dār al-ḥarb*, maar *dār al-'ahd*. De moslimminderheden in Europese landen, waaronder Nederland, leven namelijk in vrede en veiligheid. Dus ook vanuit deze invalshoek is het decreet van Imam Abu Hanifa niet toepasbaar. Dit decreet als uitgangspunt nemen voor de legaliteit van hypotheek en overige renteovereenkomsten is, op zijn minst gezegd, knoeien aan de voorschriften van de islamitische wetgeving!

Wat betreft noodtoestanden, dit zijn uiteraard uitzonderlijke gevallen waarin bijvoorbeeld iemand op de straat terechtkomt met zijn familie, omdat hij alleen een huis kan verkrijgen door middel van een hypotheek, maar dit valt onder het principe *nood breekt wet*. Deze uitzondering geldt niet alleen voor noodtoestanden in Europa, maar ook voor noodtoestanden

in moslimlanden. Dit is te vergelijken met de casus waarin het toegestaan is om varkensvlees te nuttigen als je op het punt staat om te verhongeren en er geen ander voedsel beschikbaar is. Daarom heeft dit vraagstuk niets te maken met het decreet van Imam Abu Hanifa en Imam Muhammad, omdat het principe *nood breekt wet* ook erkend wordt door de andere moslimjuristen. Dit principe is echter ontvankelijk voor misbruik. Daarom kan de uitzonderingsregel die gebaseerd is op dit principe alleen vervaardigd worden door een moslimjurist of -rechter. Het is niet toegestaan voor de doorsnee moslim om zelf te bepalen of hij in aanmerking komt voor deze uitzondering.³

³ Dit artikel is gebaseerd op het boek *mawsū'a al-fiqh al-islāmi wa al-qaḍāyā al-mu'āṣira* (vol. 11, blz. 253-255) van de Syrische professor in rechtsgeleerdheid Shaykh Wahba al-Zuhayli (moge Allah ﷻ hem genadig zijn).